

11
Veneenmuotoisen vasarakisveen
työpaikan
julkimus

Kokemäellä, Risteen kankaalla.

Toimittanut

J. Kiljo

Vuosi 1910.

Veneenmuotoisen väsarakirven
löytöpaikan tutkimus
Kokemäellä, Risteen kaukaalla.

Kesällä 1910 saapui Hiet. museoon veneenmuotoinen väsarakirves ja pieni ymmä kaita paksukantainen oikokirves (H. m. 5590:1-2), jotka poliisikonstaapeli Akseli Hakanen oli kel-laria tehdessään Risteen kaukaalla Pirkkinäisten akteen päällä Harolan kylän Mätkkäriin talon maalla lähellä Risteen asemaa löytänyt ilmoituksen mukaan n. 80 cm. syvästä.

Löytökohhta on N. suuntaan viettävällä rintteellä, n. 1/2 km. S.W. suuntaan Kokemäenjoesta, joka muuten suurena tulva-uoma (1899) nousi joenäysään ja löytöpaikan puolivaiheille asti, pakottaen ihmiset muuttamaan raunan puolelta korkeammille kohdille. Väsarakirves oli sijainnut kärkeässä, kivisessä, kovaan suloutuneesta (ja liit. kumattomatta näyttävässä), vain kangella irrotettavassa vierin-kivisorassa, vaakasuorassa aseunosta, ^{ketäälläin} kärki suunnilleen itään päin, silmä ylös päin ja samallaista maata täynnä

kuin ympärillä. Pieni oikopörsö
taas oli löytynyt vasta ylös-
muodun soran seasta, kyllä-
kin samalta kohdalta, mutta
sen asentoa ja suhdetta edel-
liseen ei siis voi tietää!

Mainitulla kankaalla on
löytökohdasta sekä Raappoisen
että Luoteeseen matalia hau-
turoita, jotka muistuttavat
samanlaisista Kiikaisten
Holimäen kivik. asuinpaikalla
nim. Mikolan kankaalla, mutta
joiden merkityksestä tietysti
on mahdotonta mitään sanoa.
Niinkään esiyytymä kankaalla
joitakin matalia, oudon näköi-
siä kumpareitakin. Kun mai-
nittujen esineiden löytökohdan
läheisyydessä, kellarin vierellä,
oli vaikeata mitään tutki-
musta suorittaa, otin tutkit-
tavakseni erään ^{vähän} kellarista SE,
konstaapelin asunnosta n. 35 m
samaan suuntaan olevan sil-
min pistävän kumpareen, jonka
SW-laidalla oli lisäksi vähäistä
notkoa maasta.

Puheenaoleva pumppu oli
epäsäännölliseen nelikulmion muotoi-

!Löytökohdasta vähän itään
on iso sautakuoppa, josta ei
kuitenkaan kuuluttu mitään löy-
detyä.

nen, pari metriä läpimitateu ja
parin dm. korkeinen, ja sen pin-
nalle oli nähtävästi latoen ase-
teltu pieniä kiviä hajalleen ja
lappelleen, (ks. pohjapiirrosta
keskivaiheilla sorassa pysty asen-
nossa). Tämän ladelman alla
oli irrallista, kaanannuonakokoi-
sista ja pienemmistä kivistä
muodostuvaa soraa. Hiukan
syvemmässä, 2-3 dm syvyydessä,
oli jotunkin kiviladelman
alla huomattavassa pinneta-
vaa, lihasen väristä maata
epäsäännöllisellä, pitkäkkäällä,
n. 2 1/2 m. pituisella ja 1 m
leveysellä alalla, jonka suunta
oli N-NW - S-SE (ks. pohjapiir-
roksessa punasella pilkkuvai-
valla merkityä alaa). Sen S-
päässä oli n. 1/2 m. laajuinen
täplä punasta maata ja hiitä,
viitaten tässä olleen tulenpe-
ppä. Noia 1/2 m. syvyydessä
kummun pinnasta näytti ma-
perä muuttuvan aivan puh-
taaksi ja kovaan sullootuksi,
joten se ei kehties ole kos-
kaan liikkeellä ollut, ja
niin ollen jätettiin kaivaus
tähän (vaikka kehties sihtekin
olisi ollut varminta kaivaa
vieläkin syvemmälle).

Mikä tämän kummun

merkitys. Siten on, jää arvoit-
tukseksi. Mainittu tuleusija
ja punertava maa viittaavat
asunnon pitoon paikalla, mutta
esiityvät liian rajoitetulla
alalla. Paikan muonettaan ei
muuten tunnu erityiseen so-
pivalta asuinpaikalle, vaikka
sen puolesta ole mahdollista olet-
taa paikan kivikaudella olleen
asuttuna. Omituista lisäksi
vielä on, että tuleusija (ja
Kulttuurimaa) olisi tullut grei-
tetyksi erikoisella, jostakin
hyvin epäennustellisella kivi-
ladelmalla, mikä on aivan
käsittämätöntä. Olisi luonnollisinta
sittenkin arvella tässä olleen
kivikautisen haudan mutta ilman
hautakaluja (merkille pantamiseksi
on Flakasen löytämän vasarakiiven
sijaitseminen selällään, joten
sitä ei voisi olettaa haudan
pääntä varsi pystysuorassa,
jos nim. tämä asento oli primaarinen)
— Kenties jatkettut kaivaukset
antanevat jotakin selvitystä
paikan arkeologisesta muon-
teesta.

Helsinki 24/XI 10.

J. Kiljo.

lev. n:o 6968.

Kokemäki, Nõlkkäni tila, Skuti slaka.
 sen tontilta löydettyä vaimonmuiston
 vasarakinveen löytöpaikka X (l. n:o 5590:1-2).
 Uplok. H. Salonon kesällä 1928. Yläm-
 pi kuva pohjoisesta käsin; alampin e-
 telästä, m. m. Kokemäen joki näkyvässä.

lev. n:o 6969.